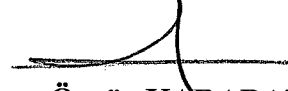

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın Vahit Kirişçi tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

Ülkemizde son yıllarda insan sağlığına zarar veren toksik kimyasalların kullanılmasında ciddi artışlar yaşandığı belirtilmektedir. Mesela 2018 Ocak ayı ile 20 Mayıs 2019 tarihi arasında Avrupa Birliği ülkelerine ihraç edilen ve tarımsal üretimde kullanılan ancak insan sağlığına zararlı olan pestisit kalıntısı içerdiği için ülkemize iade edilen / imha edilen 121 parti ürünün varlığı ülkemizde bu konuda denetimlerin ne denli yetersiz olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Avrupa ve Rusya gibi ihracat yaptığımız ülkelerde özellikle son yıllarda önemli miktarda tarımsal ürün bu kimyasal kalıntılar yüzünden geri gönderilirken, insan sağlığına zararlı ürünlerin iç piyasaya ne kadar miktarda sürüldüğüne dair ne bir araştırma ne de herhangi bir önleyici mekanizma bulunmaktadır.

Dünya genelinde çocukların toksik kimyasallara maruz bırakılması bir şiddet türü olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla insanlarımızın sağlığını tehdit eden nitelikteki bu ürünlerin piyasaya sürülmesi de bunların yeterince denetlenmemesi de önemli bir insan hakkı ihlali olarak değerlendirilebilir. Kaldı ki toksitlere bebeklik ve çocukluk çağında maruz kalınan bireylerin bütün hayatı bundan kaçınılmaz olarak etkilenir. Çocuğun sağlıklı bir hayat sürmeye dönük fiziki, zihinsel ve bilişsel tüm kapasiteleri bu durumdan olumsuz etkilenir.

Çocuk sağlığını korumaya yönelik çalışmalarda dünya genelinde toksik kimyasallardan biri klorpirifos gündemde kalmaya devam etmektedir. Bu toksik maddelerin ülkemiz tarımında yıllardır kullanılıyor olması ve bunların giderek yaygınlaşması önemli bir tehlikeye işaret etmektedir..

Tarım ve Orman Bakanlığı, Chlorpyrifos Ethyl'in (klorpirifos etil) kullanımını 21.05.2020 tarihinde, Chlorpyrifos Methyl'in (klorpirifos metil) kullanımını ise 31.12.2021 tarihinde yasaklamıştır. Oysa klorpirifos etil kullanımı, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde 2016 yılında sonlandırılmıştır. Aslında aynı tarihlerde ülkemizde de böyle bir karar alındığı halde ne yazık ki Tarım Bakanlığı bu yasak kararını yıllarca uygulamamıştır. Hatta daha sonra aldığı bir kararla klorpirifos etil kullanımını 21 Mayıs 2021 tarihine kadar uzatmıştır. Dolayısıyla klorpirifos metil kullanımına 2021 yılına kadar devam edilmiştir.

Sahadan edindiğimiz izlenimler, uzman sivil toplum kuruluşlarından edinilen bilgiler dikkate alındığında ise son yasak kararın da bir işe yaramadığı anlaşılmaktadır. Kaldı ki ihraç ürünlerde bu maddenin tespit edilmeye devam edilmesi, alınan kararın sadece kağıt üzerinde kaldığını göstermektedir. Öyle ki klorpirifos etil ve klorpirifos metil AB ülkelerine ülkemizden ihraç edilen gıda ürünlerinde en fazla tespit edilen toksik kimyasal madde olmaya devam etmektedir.

AB ülkelerinde 2022 yılı Ocak ayı başından 11 Nisan 2022 tarihine kadar yapılan pestisit ya da tarım zehri kontrollerinde Türkiye ile ilgili 180 adet uygunsuzluk tespit edilmiştir. Klorpirifos kalıntısı tespit edilen ürünler arasında greyfurt, limon, portakal, mandalina, ayva, domates ve biber öne çıkmaktadır. Bu ürünlerin ülkemizde yoğun biçimde üretilip tüketilen ürünler olduğu dikkate alındığında toplum sağlığı açısından ne büyük bir riskle karşı karşıya olduğumuz daha açık anlaşılmaktadır. Başka bir mesele de geri gönderilen ürünlerin iç piyasaya sürülüp sürülmediği konusunda da şeffaf olunmadığı gerçeğidir. Konuyla ilgili bakanlığınıza yönelttiğimiz sorularda mevzuta uygun işlemler yapıldığı belirtilse de bunların kesin olarak imha edildiği noktasında güven veren bir sürecin işletilip işletilmediği konusunda da soru işaretleri söz konusudur.

Klorpirifos içeren zehirli maddeleri piyasadan toplayıp bunların kullanılmasını önlemek başta Tarım ve Orman Bakanlığı'nın görev ve sorumluluk alanında olduğu halde bununla ilgili neden etkili bir yol alınamadığı anlaşılmamaktadır. Bu durum mevzubahis toksik maddeleri üreten ve ticaretiyle uğraşan kesimlerin çıkarlarının öne çıktığı kaygılarını artırmakta ve ciddi bir görev ihmaline işaret etmektedir.

Buna göre;

- 1- Son beş yılda Türkiye’den ihraç edilip klorpirifos içermesi nedeniyle reddedilen ürün miktarı ne kadardır? Bu ihraç ürünlerin iade gerekçeleri ayrı ayrı ne olmuştur?
- 2- İhraç edilip toksit madde içerdiği gerekçesiyle geri gönderilen ya da yerinde imha edilen ürünlerin toplam maliyeti ne kadardır?
- 3- Türkiye’den ihraç edilen hangi ürünlerde klorpirifos maddesi tespit edilmiştir? Ürünlerinde toksit madde tespit edilen üreticilere dönük ne gibi yaptırımlar uygulanmaktadır? Son beş yılda kaç kişiye yasaklı ürün kullanması nedeniyle yaptırım uygulanmıştır?
- 4- Türkiye’de yasaklı olduğu klorpirifos gibi toksit maddelerin zirai üretimde kullanılmasının nedeni nedir?
- 5- Klorpirifos gibi toksit maddelerin zirai üretimde kullanılmasının önüne geçmek için Bakanlığınız bünyesinde ne gibi çalışmalar yapılmaktadır? Bu maddelerin piyasadan toplanmamasının nedeni nedir?